LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Viidennes suomalaisista ei söisi rapuja missään tilanteessa. **RKTL:N TUTKIMUS**

Rapukauden odotukset varovaisen toiveikkaita

Lämmin alkukesä on jouduttanut rapujen kuorenvaihtoa. Saalista pitäisi tulla jo pyyntikauden alusta eli heinäkuun 21. päivästä alkaen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos kertoo.

Alkukesän koeravustusten perusteella lisääntyminen on onnistunut hyvin, poikaset kuoriutuivat normaalia aikaisemmin.

Täplärapujen kokojakauma oli viime syyskuussa poikkeuksellinen, alle 10 sentin mittaisia rapuja oli saaliissa vain neljännes. Normaalisti pieniä rapuja on puolet.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (Rktl) ennustaa, että täplärapusaaliit voivat jäädä totuttua pienemmiksi, koska talveksi jäi niukasti 8–10 sentin mittaisia täplärapuja. Viime vuosina täplärapusaalis on vaihdellut neljän ja seitsemän miljoonan yksilön välillä.

Alkuperäisiä suomalaisia jokirapuja on saatu saaliiksi miljoonasta kahteen miljoonaa yksilöä vuodessa.

Joka kolmas syö rapuja

Rktl:n tutkimuksen mukaan liki kolmannes suomalaisista aikuisista syö kotimaisia rapuja. Kulutuksen lisääntymisen on mahdollistanut täplärapujen runsastuminen vesistöissämme.

Miehet ovat innokkaampia rapujen syöjiä kuin naiset.

Viidennes suomalaisista ei söisi rapuja missään tilanteessa. Suurin syy olla syömättä suomalaisia rapuja on se, että ne eivät ole kuuluneet lapsuuskodin ruokakulttuuriin.

Tottuneimmat suomalaiset rapujen käyttäjät ravustaisivat mieluiten itse tai hankkisivat ravut elävinä toisilta ravustajilta. Eläviä rapuja yleisempi myyntituote ovat tuoreet keitetyt ravut.

Suomessa pyydystetty rapusaalis menee suomalaisten suihin. Kotimaisten rapujen lisäksi meillä syödään ulkomailta tuotuja makeavesirapuja, joiden kulutus on 2,5-kertaistunut kymmenessä vuodessa.

Rapujen pyyntikausi alkaa 21. heinäkuuta kello 12 ja päättyy lokakuun lopussa.

REIJO VESTERINEN

JAANA KANKAANPÄÄ

Täplärapusaalis voi jäädä viimevuotista pienemmäksi, Rktl ennustaa. Vuotuinen saalis on vaihdellut neljän ja seitsemän miljoonan yksilön välillä.

YMPÄRISTÖSTÄ LYHYESTI

Meduusoista kaivataan havaintoja

Suomen ympäristökeskuksen merikeskus kerää jälleen kansalaisten havaintoja meduusoista rannikolla ja avomerellä. Havainnot voi ilmoittaa Itämeriportaalin verkkosivuilla *www.itameriportaali.fi*.

Loppukesällä ja syksyllä korvameduusoja voi olla Itämeressä niin paljon, että ne sotkevat kalaverkkoja ja tukkivat voimaloiden vedenottoputkia. Tarvittaessa tutkijat välittävät voimaloille tietoa meduusaesiintymistä.

Viime vuonna havaintoja ilmoitettiin noin 400 ja sitä edellisenä vuonna yli 1 700. Meduusat kuuluvat hyytelöplanktoniin. Pohjoisella Itämerellä esiintyy korvameduusan lisäksi hiusmeduusaa.

Kainuuseen lupa 7 karhun metsästykseen

Suomen riistakeskus on myöntänyt kannanhoidollisia poikkeuslupia 7 karhun metsästykseen Kainuuseen poronhoitoalueen ulkopuolelle. Kuhmossa voidaan metsästää viisi karhua, Sotkamossa yksi ja Ristijärven, Paltamon sekä Puolangan eteläosan muodostamalla lupa-alueella voidaan samoin kaataa yksi karhu.

Saaliiksi saatavien karhujen enimmäismääräksi on säädetty alkavana metsästysvuonna 132 yksilöä.

Keski-Suomeen 16 karhulupaa

Suomen riistakeskus on myöntänyt Keski-Suomeen poikkeuslupa 16 karhun metsästykseen. Luvat painottuvat maakunnan länsiosiin Suomenselän alueelle, missä on tällä hetkellä Suomen tihein karhukanta.

Keski-Suomen riistapäällikön **Jukka Purhosen** mukaan lupamäärä ei pysäytä maakunnan karhukannan kasvua. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos on arvioinut Keski-Suomessa olevan 195–220 yli vuoden ikäistä karhua ja 45 viime talvena syntynyttä pentua.

Pyyntilupia haettiin kaikkiaan 22 karhun kaatamiseen kuudella eri yhteislupa-alueella.

Viime vuonna Keski-Suomeen myönnettiin seitsemän karhulupaa, jotka kaikki käytettiin.

Karhun metsästys alkaa 20. elokuuta ja päättyy lokakuun lopussa.

Hanhien pyyntiin tulossa rajoituksia

Maa- ja metsätalousministeriö aikoo rajoittaa metsähanhen metsästystä. Merihanhi aiotaan rauhoittaa suuressa osassa Suomea kolmeksi vuodeksi.

Metsähanhen metsästys alkaisi Suomen eri osissa porrastetusti 1.9. ja 10.10. välisenä aikana. Asetusehdotuksen tavoitteena on vähentää metsästyspainetta sekä pesimäalueilla että muuton aikaisilla levähdysalueilla.

Pohjois-Lapin pesimäalueella pyynti sallittaisiin viime vuotta aikaisemmin, 1. syyskuuta alkaen. Maan keski- ja eteläosissa metsähanhen jahdin aloitusta siirrettäisiin myöhemmäksi joko 1. lokakuuta tai 10. lokakuuta alkavaksi.

Merihanhi aiotaan rauhoittaa sisämaassa kolmeksi vuodeksi.

Ministeriö on lähettänyt asetusluonnoksen lausuntokierrokselle. Riistanhoitoyhdistysten kuulemista varten Suomen riistakeskus järjestää verkkokyselyn, jonka kautta yhdistykset voivat antaa lausuntonsa sähköisesti.

Rajoituksilla ministeriö pyrkii varmistamaan, että lajeja metsästettäisiin kestävän käytön mukaisesti.

Suomessa pesivien metsähanhien määrä on ministeriön mukaan vähentynyt. Metsästyskauden alkua lykkäämällä yritetään säästää meillä pesiviä hanhia ja suunnata pyyntiä Venäjän puolelta muuttaviin.

REIJO VESTERINEN

RIKU LUMIARO

Mikko Kuussaari vapauttaa pyydystämänsä pikkuapollon tutkimisen jälkeen.

Pikkuapollon siirtoistutus onnistui

Pikkuapollo on hävinnyt monelta alueelta laidunniittyjen vähenemisen seurauksena. Viime kesänä uhanalainen päiväperhonen palautettiin kolmelle entiselle elinalueelle Varsinais-Suomessa.

Siirrettyjen perhosten jälkeläiset aikuistuivat kesäkuun alussa.

Tähän mennessä istutusniityillä on havaittu jo yli 40 pikkuapolloa.

”Erityisen hyvin istutus onnistui toisella Rekijoen kylän istutusniityistä. Etelään suuntautuvalla rinneniityllä on merkitty kolmisenkymmentä pikkuapolloa”, kertoo erikoistutkija **Mikko Kuussaari** Suomen ympäristökeskuksesta.

”Kahden kilometrin päässä sijaitsevalla toisella istutusniityllä perhosten kuoriutuminen on edennyt hitaammin”

Rekijoen alajuoksulle istutettujen pikkuapollojen tulevaisuus näyttää lupaavalta. Pysyvän kannan syntyminen parantaisi lajin suojelua Suomessa.

Onnistui myös Porvoossa

Lounais-Suomessa otettiin mallia Porvooseen tehdystä siirtoistutuksesta. Vuonna 2000 Stensböleen vapautettiin 20 hedelmöitettyä naarasta. Nyt alueella kuoriutuu jopa tuhat pikkuapolloa kesässä.

Perhosten säilyminen edellyttää niittyjen ja ketojen hoitoa.

Pikkuapollon suojelu on osa Euroopan unionin rahoittamaa Luonnonhoito life -hanketta, jossa hoidetaan uhanalaista luontoa lähes tuhannen hehtaarin verran: niittyjä, ketoja, puustoisia perinneympäristöjä, lehtoja ja valkoselkätikan asuttamia lehtimetsiä.

MT

Metsänhoitosuosituksiin myös riistaa suosiva malli

Ensi vuoden aikana ovat tulossa metsänomistajien ja metsäammattilaisten käyttöön ensimmäiset riistapainotteiset metsänhoitosuositukset. Suositukset perustuvat raporttiin, jonka kokoaa riistanhoitomaksuvaroin koottu laaja luonnonvara-alan työryhmä.

”Raporttiin kerätään voimassa olevista suosituksista metsänhoito-ohjeita, joiden avulla metsänomistaja voi omassa metsätaloudessaan edistää riistan elinoloja”, Tapion ympäristöasiantuntija **Maria Lindén** sanoo.

Lisäksi suosituksiin kootaan Suomen metsäkanalintujen hoitosuunnitelmaan ja uusimpiin tutkimuksiin perustuvaa tietoa eri metsänhoitotoimien vaikutuksista riistaan.

Metsänhoitosuositusten lisäksi työryhmä julkaisee raportin. Siinä esitellään perustiedot riistan kannalta kestävästä metsänhoidosta ja -käytöstä, metsänkasvatustavan vaikutuksia riistakantoihin sekä tasa- ja eri-ikäisrakenteisen metsän vaikutuksia riistaan.

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksen riistavaikutuksia esitellään vain, jos uusi metsälaki tulee voimaan.

Lindénin mukaan raportti tuo esille riistan kannalta käytännössä hyväksi todetut keinot, joita voidaan perustella myös tutkimustiedoilla.

Raportin koostavat Suomen riistakeskuksen, riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen, Metsäntutkimuslaitoksen, Metsähallituksen ja Tapion asiantuntijat. Raportti lähetetään alkusyksystä laajalle lausuntokierrokselle, jolla kerätään palautetta ja kommentteja.

REIJO VESTERINEN

SAMI KARPPINEN

Metsänhoidolla voidaan vaikuttaa esimerkiksi pyyn elinoloihin. Kuvassa pyyn poikanen.

Levätilanne 11.7.

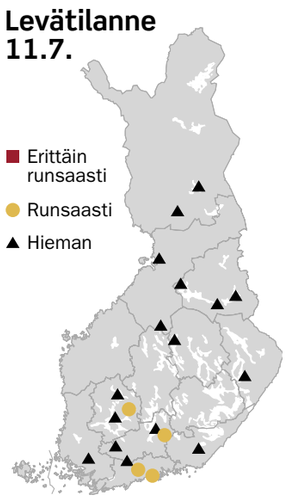

Vesistöissä yhä vähän sinilevää

Sinilevän määrä on vähäinen sekä merialueilla että järvissä.

Merellä on havaittu pieniä määriä sinilevää Itäisellä Suomenlahdella ja Turun saaristossa sekä Saaristomeren eteläosassa. Järvissä sinilevää on havaittu vähän. Yhteensä havaintoja on tehty 25 kohteessa. Niistä neljässä pintakukinta on runsas.

Sinilevää esiintyy pitkäaikaista keskiarvoa vähemmän. Todennäköisin syy vähäisiin sinilevähavaintoihin on tuulinen sää, joka sekoittaa levän veteen.

Meriveden pintalämpötila on Saaristomerellä sekä paikoitellen rannikolla 19–21 astetta. Ilmatieteen laitoksen mukaan merialueiden pintalämpötilat ovat lähellä kymmenen vuoden keskiarvoa.

Järvivesien lämpötilat ovat laskeneet hieman maan etelä- ja keskiosassa. Etelässä pintaveden lämpötila on 18–21 astetta, Pohjanmaalla ja Kainuussa 16–20 astetta ja Lapissa 9–18 astetta.

MT

KIRJA

Monena on aita ollut

Kansatieteilijä **Teppo Korhonen** on tehnyt perusteellista työtä selvittäessään suomalaisten aitojen ja porttien historiaa teoksessaan Aita.

Varhaisimmin aitoja on Korhosen mukaan käytetty petojen ja villipeurojen saalistamiseksi. Sittemmin aidoista tuli omistusoikeuden osoittajia, erämaan ja viljellyn alueen erottajia sekä suoja kutsumattomilta vierailta ja viljelyksille.

Entisinä aikoina aitoja on tarvittu huomattavasti enemmän kuin nykyisin. ”Aitojen runsaus olikin entisajan maiseman ominaispiirre”, Korhonen kirjoittaa.

Aitaamista säädeltiin keskiajalla Ruotsin maalaeilla, jotka olivat voimassa myös meillä. Säädökset olivat velvoittavia ja laiminlyönneistä määrättiin sakkoja ja vahingonkorvauksia.

Aitaamispakosta luovuttiin vuonna 1864, mutta vielä vuoden 1921 laissa on määrättiin tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteoilta ja säilytettiin vuoden 1864 aitausvelvoitteen pääperiaatteet. Laki määräsi aikoinaan jopa aidan vähimmäiskorkeuden.

Aitojen käyttötapa on näkynyt niiden rakennustekniikassa ja materiaalien valinnassa.

Puu oli viime vuosisadalle asti ylivoimaisesti suosituin materiaali, mutta myös kiviaitoja on menneiden vuosisatojen kuluessa tehty.

Puulajien valinnassa Korhonen uskoo saatavuudella olleen suurin merkitys, mutta myös kestävyyteen on kiinnitetty huomiota. Kuusi on ollut suosituin aidaspuu.

Aitoja ei tehty vain uudesta materiaalista, vaan kelvollista ainesta hyödynnettiin vanhoista aidoista mahdollisuuksien mukaan. Hyvissä oloissa ja kunnossa pidetty aita saattoi kestää vuosikymmeniä.

Kirjassa esitetään erilaisia aitoja sekä piirroksina että valokuvina ja niitä tukevina teksteinä. Nykyisiin aidanrakennustarpeisiin onkin tarjolla runsaasti tietoa.

Kirja on paitsi opas nykyaitaajalle myös hieno aita- ja porttihistorian muistomerkki.

MAIKKI KULMALA

Teppo Korhonen: Aita. Perinteiset aidat ja portit. 200 sivua. Maahenki.

www.maaseuduntulevaisuus.fi

Kestotilaajana saat aina enemmän!

Maaseudun Tulevaisuuden kestotilaajana saat enemmän kuin lehden. Saat mahtavan paketin mediaa ja palveluja eri muodoissa. Tutustu rahanarvoisiin etuihin ja ota ne itsellesi.

Kestotilaajana saat kaiken tämän:

1. Lehti edullisemmin. Kestotilaus on aina edullisempi kuin vastaavanpituinen määräaikainen tilaus.

2. Kantri-kuukausiliite ja Suomalainen Maaseutu -lehti 11 kertaa vuodessa.

3. Maaseudun Tulevaisuuden ja Kantrin **näköislehdet ja arkistot netissä.**

4. Lehti lukulautaan. Maaseudun Tulevaisuus lukulautaan eli iPad- ja Android-tableteille optimoitu lehti. **lukulauta.mt1.fi**

UUSI ETU!

5. Internetin sääpalvelu Maaseudun Tulevaisuuden verkkosivuilla.

6. Kännykällä käytettävä **mobiilisääpalvelu.**

7. Jakelun keskeytys loman ajaksi.

8. Osallistut suurarvontaan, jossa vuonna 2013 voittona Hyundai i30 Wagon 1,6 CRDi, arvo n. 38 000 €.

Lue lisää eduista Maaseudun Tulevaisuuden nettisivuilta. Tee uusi kestotilaus tai vaihda määräaikainen kestotilaukseksi osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi/kestotilaus tai soita 020 413 2277.

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti